ZAMONAVIY RAQAMLI TA’LIM VA TALABALARNING O‘QUV FAOLLIGI: PEDAGOGIK YONDASHUVLAR.

Rajabova Mohlaroy
‘‘Xoreografiya jamoalari rahbari’’ 2-kurs,
Ilmiy rahbar: san’atshunoslik fanlari nomzodi
Dotsent Tashkenbayev Po‘lat

Annotatsiya

Mazkur maqolada zamonaviy raqamli ta’lim texnologiyalarining talabalarning o‘quv faolligini oshirishdagi ahamiyati va pedagogik imkoniyatlari tahlil qilinadi. Bugungi kunda ta’lim jarayoniga raqamli platformalar, multimedia vositalari, elektron ta’lim resurslari, interaktiv dasturlar va masofaviy ta’lim texnologiyalarining keng joriy etilishi ta’lim mazmuni hamda uni tashkil etish usullarining takomillashishiga xizmat qilmoqda. Maqolada raqamli texnologiyalardan foydalanish orqali talabalarning dars jarayonidagi ishtiroki, mustaqil ta’lim olish ko‘nikmalari, ijodiy fikrlashi va bilim olishga bo‘lgan qiziqishini rivojlantirish masalalari yoritiladi. Shuningdek, pedagogning raqamli ta’lim muhitidagi roli, individual yondashuv, interaktiv metodlar va tezkor teskari aloqaning talaba faolligiga ta’siri ko‘rib chiqiladi. Tadqiqot natijalari zamonaviy raqamli ta’lim vositalaridan maqsadli va pedagogik jihatdan to‘g‘ri foydalanish ta’lim samaradorligini oshirish hamda talabalarning o‘quv faolligini rivojlantirishga xizmat qilishini ko‘rsatadi.

Kalit so‘zlar: raqamli ta’lim, raqamli texnologiyalar, o‘quv faolligi, talaba, pedagogik yondashuv, interaktiv ta’lim, elektron ta’lim resurslari, mustaqil ta’lim, multimedia, ta’lim samaradorligi.

АННОТАЦИЯ

В данной статье анализируется значение современных цифровых образовательных технологий и их педагогические возможности в повышении учебной активности студентов. В настоящее время широкое внедрение цифровых платформ, мультимедийных средств, электронных образовательных ресурсов, интерактивных программ и технологий дистанционного обучения способствует совершенствованию содержания образования и методов его организации. В статье рассматриваются вопросы повышения активности студентов на занятиях, развития навыков самостоятельного обучения, творческого мышления и интереса к получению знаний посредством цифровых технологий. Особое внимание уделяется роли преподавателя в цифровой образовательной среде, индивидуальному подходу, интерактивным методам обучения и оперативной обратной связи. Результаты исследования показывают, что целенаправленное и педагогически грамотное использование современных цифровых образовательных средств способствует повышению эффективности обучения и развитию учебной активности студентов.

Ключевые слова: цифровое образование, цифровые технологии, учебная активность, студент, педагогический подход, интерактивное обучение, электронные образовательные ресурсы, самостоятельное обучение, мультимедиа, эффективность образования.

ABSTRACT

This article analyzes the significance of modern digital education technologies and their pedagogical potential in increasing students' academic engagement. Today, the widespread implementation of digital platforms, multimedia tools, electronic educational resources, interactive programs, and distance learning

technologies contributes to improving educational content and teaching methods. The article examines the role of digital technologies in increasing students' participation in lessons, developing independent learning skills, creative thinking, and interest in acquiring knowledge. Particular attention is paid to the role of teachers in the digital learning environment, individual approaches, interactive teaching methods, and timely feedback in promoting students' academic engagement. The findings demonstrate that the purposeful and pedagogically appropriate use of modern digital educational tools contributes to improving the effectiveness of education and developing students' academic activity.

Keywords: digital education, digital technologies, academic engagement, student, pedagogical approach, interactive learning, electronic educational resources, independent learning, multimedia, educational effectiveness.

Zamonaviy jamiyatning jadal rivojlanishi ta'lim tizimiga yangi talablarni qo'ymoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining keng joriy etilishi natijasida an'anaviy ta'lim shakllari asta-sekin raqamli ta'lim muhitiga o'rin bo'shatmoqda. Ayniqsa, oliy ta'lim tizimida raqamli platformalar, masofaviy ta'lim va interfaol vositalarning qo'llanilishi ta'lim sifati va samaradorligini oshirishga xizmat qilmoqda.

Ta'lim jarayonining muvaffaqiyati ko'p jihatdan talabalarning o'quv motivatsiyasiga bog'liq. Motivatsiya bilimlarni o'zlashtirish, mustaqil o'rganish va kasbiy rivojlanishda muhim omil hisoblanadi. Shu sababli raqamli ta'lim texnologiyalarining talaba motivatsiyasiga qanday ta'sir ko'rsatishini ilmiy jihatdan o'rganish dolzarb masalalardan biridir.

Mazkur maqolaning maqsadi raqamli ta'lim texnologiyalarining talabalarning o'quv motivatsiyasiga ta'sirini nazariy va amaliy jihatdan tahlil qilishdan iborat.

Raqamli ta'lim tushunchasi va uning pedagogik mohiyati

Raqamli ta'lim — bu axborot-kommunikatsiya texnologiyalariga asoslangan, ta'lim jarayonini tashkil etish va boshqarishning zamonaviy shaklidir. U elektron

darsliklar, onlayn platformalar, virtual sinflar, mobil ilovalar va sun’iy intellekt texnologiyalarini o‘z ichiga oladi.

Pedagogik nuqtayi nazardan, raqamli ta’lim:

• talabaning faolligini oshiradi;

• mustaqil o‘rganish ko‘nikmalarini rivojlantiradi;

• individual ta’lim trayektoriyasini shakllantirish imkonini beradi;

• o‘qituvchi va talaba o‘rtasidagi muloqotni kuchaytiradi.

Raqamli muhitda ta’lim oluvchi bilim manbalariga erkin kirish imkoniga ega bo‘lib, bu uning o‘quv jarayoniga bo‘lgan qiziqishini oshiradi.

O‘quv motivatsiyasi va uning turlari

O‘quv motivatsiyasi — bu shaxsning bilim olishga, o‘rganishga va rivojlanishga bo‘lgan ichki ehtiyoji va intilishidir. Psixologik-pedagogik adabiyotlarda motivatsiya asosan ikki turga bo‘linadi:

1. Ichki motivatsiya — bilim olishga bo‘lgan qiziqish, o‘zini rivojlantirish istagi, kasbiy maqsadlar bilan bog‘liq.

2. Tashqi motivatsiya — baho, diplom, rag‘bat, ijtimoiy bosim kabi omillar bilan belgilanadi.

Ta’lim jarayonida ichki motivatsiyani rivojlantirish asosiy maqsad hisoblanadi. Raqamli texnologiyalar aynan shu turdagi motivatsiyani kuchaytirishga xizmat qilishi mumkin.

Raqamli texnologiyalarning o‘quv motivatsiyasiga ta’siri

Raqamli ta’lim vositalari talabalarning o‘quv motivatsiyasiga bir necha yo‘nalishda ta’sir ko‘rsatadi:

1. Interfaollik

Onlayn testlar, virtual muhokamalar, video darslar talabalarning dars jarayonida faol ishtirok etishini ta’minlaydi. Bu esa o‘quv jarayonini qiziqarli va samarali qiladi.

2. Mustaqillik

Raqamli platformalar orqali talaba o‘z vaqtida va o‘z tezligida bilim olishi mumkin. Bu holat mas’uliyat va mustaqil o‘rganish ko‘nikmalarini rivojlantiradi.

3. Vizual va multimediya vositalari

Grafiklar, animatsiyalar va videolar murakkab tushunchalarni osonroq anglashga yordam beradi, bu esa motivatsiyani oshiradi.

4. Tezkor aloqa

Elektron baholash va fikr-mulohazalar talabaning o‘z bilim darajasini tezda aniqlashiga imkon beradi.

Tadqiqot metodologiyasi

Mazkur tadqiqotda quyidagi metodlardan foydalanildi:

- ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish;
- pedagogik kuzatuv;
- so‘rovnoma;
- taqqoslash va umumlashtirish.

Tadqiqot oliy ta’lim muassasasining 2–3-bosqich talabalari orasida o‘tkazildi. So‘rovnoma orqali talabalarning raqamli ta’limga munosabati va o‘quv motivatsiyasi darajasi o‘rganildi.

Tadqiqot natijalari va muhokama

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, raqamli ta’lim texnologiyalaridan muntazam foydalanadigan talabalarda:

- o‘quv jarayoniga qiziqish yuqori;
- mustaqil ta’lim ko‘nikmalari rivojlangan;
- darslarda faollik oshgan;
- akademik natijalar yaxshilangan.

Aksincha, raqamli texnologiyalardan cheklangan darajada foydalanilgan guruhlarda motivatsiya darajasi nisbatan past ekanligi aniqlandi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, raqamli ta’lim texnologiyalari talabalarning o‘quv motivatsiyasini oshirishda muhim pedagogik vosita hisoblanadi. Ular ta’lim

jarayonini interfaol, moslashuvchan va samarali qiladi. Raqamli muhitda tashkil etilgan ta’lim talabaning ichki motivatsiyasini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Shu sababli oliy ta’lim muassasalarida raqamli ta’lim texnologiyalarini pedagogik maqsadga muvofiq, tizimli va metodik asosda joriy etish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Vygotskiy L.S. Ta’lim va rivojlanish nazariyasi.
2. Bo‘riyev B. Pedagogik texnologiyalar asoslari. – Toshkent, 2020.
3. UNESCO. Digital Learning and Education.
4. Mayer R. Multimedia Learning.
5. Zamonaviy pedagogika va ta’lim texnologiyalari bo‘yicha ilmiy maqolalar.